

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 4.6.2001

58. vuosikerta

Numero 2

Sivu 6

Porsaat voi vieroittaa vapaasti ruokkien

HILKKA SILJANDER-RASI, MTT

Porsaille annettavan rehun määrän rajoittaminen vieroituksen jälkeen tai sen laimentaminen kuitupitoisilla raaka-aineilla ei välttämättä ehkäise vieroitusripulia. Se ei myöskään vaikuta haitallisesti porsaiden myöhempään kasvuun. Porsaat syövät hyvin eri määriä rehua, mutta vain nopea rehun syöntiin tottuminen varmistaa kasvun.

Uskotaan, että porsaan ruokinnan rajoittaminen vieroituksen jälkeen auttaa porsaan ruuansulatusta sopeutumaan uuteen, kasviperäiseen rehuun. Lähes 500 porsaan ruokintakokeessa ei kuitenkaan onnistuttu vähentämään vieroitusripulia rajoittamalla rehumäärää. Kokeessa verrattiin 30 päivän iässä vieroitettujen porsaiden vapaata ruokintaa ja 20 prosentin rehun rajoitusta kahdeksan päivän ajan vieroituksen jälkeen. Rehun rajoitus ei kuitenkaan huonontanut merkittävästi porsaiden kasvua, ja vapaaseen ruokintaan siirryttäessä ne kasvoivat pian yhtä nopeasti kuin koko ajan vapaasti ruokitut porsaat.

Rehun laimennus puntarissa

Vieroitettujen porsaiden ravintoaineiden saantia voidaan myös rajoittaa laimentamalla rehua kuitupitoisilla raaka-aineilla. Porsasrehun laimentaminen kaurajauholla tai sokerijuurikasleikkeellä ei sekään ehkäissyt vieroitusripulia, ruokittiinpa porsaat vapaasti tai rajoitetusti. Kauralla tai leikkeellä korvattiin 12 prosenttia rehusta kahdeksan päivää vieroituksen jälkeen. Laimentaminen ei myöskään vaikuttanut merkittävästi porsaiden kasvuun.

Tutkimuksessa pyrittiin vertailemaan yksinkertaisia, tiloille soveltuvia ruokintamenetelmiä. Tulokset osoittivat, ettei rutiininomainen rehun rajoittaminen aina toimi halutulla tavalla. Ruotsalaisessa tutkimuksessa rehuannos määrättiin tarkasti pahnueittain edellisen päivän syönnin mukaan, ja se oli pienimmillään 4.-6. päivänä vieroituksesta. Rajoitetusti ruokituilla pahnueilla oli vähemmän ripulia ja sonnan hemolyyttisiä kolibakteereja kuin vapaasti ruokituilla. Rehun rajoituksen edellytyksenä on, että porsaat pääsevät yhtä aikaa syömään. Muuten vahvimmat yksilöt syövät pienimpienkin annokset. Porsaiden rehun syönti vaihtelee

Vaikka porsaiden annetaan totutella emän alla kiinteään rehun syöntiin, vieroituksen jälkeisellä viikolla ne saattavat syödä päivässä vain 40 prosenttia siitä ravintoainemäärästä, jonka ne saivat imiessään emäänsä. Rehun syönnin väheneminen hidastaa porsaiden kasvua, ja vieroitusta edeltävälle tasolle

päästään usein vasta toisella vieroituksen jälkeisellä viikolla. Hyvä rehun syönti varmistaa porsaiden kasvun. Yhden kilon lisäys koepahnueiden rehun syönnissä vieroituksesta kahdeksan viikon ikään lisäsi porsaan painoa noin 860 grammalla. Rehun syönti vaihteli suuresti pahnueiden välillä. Vieroituksen jälkeisen 8 päivän aikana rehua kului 1,2-4,1 kiloa porsasta kohti. Rajoitetusti ruokitut pahnueet söivät 25 prosenttia vähemmän rehua kuin vapaasti ruokitut (1,63 vs. 2,18 kiloa/porsas). Ripuliin sairastuminen vähensi myös merkitsevästi syöntiä. Ripulipahnueet söivät 22 prosenttia vähemmän kuin terveet pahnueet (1,65 vs. 2,02 kiloa/porsas). Pahnueiden rehun syönti vieroituksesta kahdeksan viikon ikään, 8,1-19,0 kiloa porsasta kohti, oli myös hyvin vaihtelevaa. Pahnueen porsasluvulla ei ollut yhteyttä vieroituksen jälkeiseen rehun syöntiin. Rehua tuhlaantui tutkimusta varten suunnitellusta ruokintakaukalosta lattialle varsin vähän.

Tavoitteena terve porsas

Puolella 48 koepahnueesta havaittiin ulosteen löystymistä keskimäärin viidentenä päivänä vieroituksesta. Osa ei tarvinnut siihen mitään hoitoa, osalle annettiin ravintosuolaliuosta juoma-automaatista. Vakavaan ripuliin sairastui vajaa kolmannes pahnueista ja se hoidettiin 4-6 päivän antibioottilääkityksellä. Vieroituseripuliin kuoli yhteensä kuusi porsasta eli 1,2 prosenttia. Ripuliulosteista eristettiin yleinen vieroituseripulin aiheuttaja, hemolyyttinen kolibakteeri, serotyypin 0147. Lievä ripuli ei vaikuttanut porsaiden kasvuun, mutta vakavan ripulin sairastaneiden pahnueiden porsaat olivat 8 viikon iässä keskimäärin 1,2 kiloa kevyempiä kuin muut porsaat.

Lähelle välityspainoa, noin 21-kiloisiksi, vieroituseripulin sairastaneet pahnueet kasvoivat samassa ajassa kuin terveinä säilyneet. Hoitotoimista aiheutunut lisätyö ja lääkekustannukset vähentävät silti ripuliporsaista saatavaa tuloa. Ripuliongelmien ratkaisuun eivät useinkaan riitä pelkät ruokinnalliset keinot, vaan tarvitaan myös monia parannuksia porsaiden ympäristössä. Kun olosuhteet on korjattu moitteettomiksi, kannattaa pyrkiä porsaiden ja hoitajan kannalta helppoon vapaaseen ruokintaan.

Lisätietoja: Koetoiminta ja käytäntö 2/2001: 6 sähköposti hilkka.siljander-rasi@mtt.fi puhelin (019) 457 5757.